

ΕΠΛ232 – Προγραμματιστικές Τεχνικές και Εργαλεία

Διάλεξη 4: Οργάνωση Προγράμματος & Ανατομία Προγράμματος

(Κεφάλαιο 10, ΚΝΚ-2ΕΔ)

Δημήτρης Ζεϊναλιπούρ

<http://www.cs.ucy.ac.cy/courses/EPL232>

Περιεχόμενο Διάλεξης 4

- **Οργάνωση Προγράμματος (Κεφ. 10)**
  - Τοπικές Μεταβλητές (αυτόματες, static), Εξωτερικές Μεταβλητές (block/file scope), Μπλοκ { }, Εμβέλεια Μεταβλητών
  - Οργάνωση Προγράμματος σε ένα αρχείο κώδικα.
- **Ανατομία Προγράμματος**
  - Εισαγωγή: Διεργασίες, Μνήμη & Διευθύνσεις
  - Ανατομία Προγράμματος
    - Στην Δευτερεύουσα Μνήμη (Disk)
    - Στην Κύρια Μνήμη (RAM)
- **(Προκαταρτική) Είσοδος/Εξοδος από Αρχεία**
  - Συναρτήσεις Βιβλιοθήκης fopen, fread, fwrite, παράδειγμα με ψευδοτυχαίους αριθμούς

Τοπικές (Αυτόματες) Μεταβλητές (Local Automatic Variables)

- Επαναληπτικά, αναφέρουμε ότι μια **μεταβλητή που δηλώνεται στο σώμα μιας συνάρτησης** λέγεται ότι είναι **τοπική (*local*)** στη συνάρτηση:

```
int sum_digits(int n) {  
    int sum = 0;    /* local var */  
    ...  
}
```

```
void f(void)      C99  
{  
    ...  
    int i; }  
    ... } scope of i
```

- **Ιδιότητες** τοπικών μεταβλητών (αλλά και παραμετρών):
  - **Αυτόματη αποθηκευτική διάρκεια (*Automatic storage duration*):** **Δεσμεύεται (*allocated*)** «αυτόματα» ο χώρος όταν καλείται η συνάρτηση και **αποδεσμεύεται (*deallocated*)** αυτόματα όταν **ολοκληρωθεί** η εκτέλεση της.
  - **Εμβέλεια Μπλοκ (*Block scope*):** Μια τοπική μεταβλητή είναι «ορατή» από τη **δήλωση** της **μέχρι** το **τέλος** της συνάρτησης που την δηλώνει.

Τοπικές Στατικές Μεταβλητές (Local Static Variables)

- Προσθέτοντας **static** στη δήλωση μιας τοπικής μεταβλητής, καθιστά την μεταβλητή να έχει **στατική αποθηκευτική διάρκεια (static storage duration.)**
- Δηλαδή, η static μεταβλητή διατηρεί την τιμή της μέχρι την **επόμενη κλήση ...**

```
#include <stdio.h>
void foo() {
    static int i;
    printf("%d", i);
    i++;}
```

```
int main() {
    foo(); foo(); foo();
    return 0;}
```


ΕΚΤΥΠΩΝΕΙ:
0 1 2

- ... αλλά η **ορατότητα** της παραμένει σε **επίπεδο block** συνάρτησης, όπως τις **αυτόματες μεταβλητές**
  - Συνεπώς, η μεταβλητή δεν είναι ορατή σε άλλες συναρτήσεις.
- **Χρήση:** Μεταβλητές που θα χρησιμοποιούνται μεταξύ αλληπάλαιων κλήσεων (για αποφυγή συνεχούς δημιουργίας / καταστροφής τους)

Τοπικές Στατικές Μεταβλητές (Local Static Variables)

Το `static` μπορεί να χρησιμοποιηθεί με **πίνακες** και με **δείκτες** που θα δούμε στη συνέχεια

Πως δουλεύει ο ακόλουθος κώδικας;

```
#include <stdio.h> // printf
void foo(int i) {
    static char name[10]="variable";
    printf("%s\n", name);
    name[i]='0';
}
int main() {
    int i = 0;
    foo(i++); foo(i++); foo(i);
    return 0;
}
```

**Αποτέλεσμα
Προγράμματος:**

```
variable
0variable
00riable
```

Μια global μεταβλητή δεν χρειάζεται να είναι static όπως δείχνει η επόμενη διαφάνεια.

Εξωτερικές Μεταβλητές (External Variables)

- **Εξωτερικές Μεταβλητές (External Variables):** μεταβλητές που **ΔΕΝ** ορίζονται μέσα στο **σώμα** μιας συνάρτησης και **ΔΕΝ** είναι **παράμετροι** της.
  - Γνωστές ως **καθολικές μεταβλητές (global variables)**
- **Ιδιότητες Εξωτερικών Μεταβλητών:**
  - **Στατική Αποθηκευτική Διάρκεια (static storage duration)**
    - Όπως τις στατικές μεταβλητές δεν καταστρέφονται άμεσα
  - **Εμβέλεια Αρχείου (file scope)**
    - Μια μεταβλητή είναι **ορατή** από τη **δήλωση** της μέχρι το **τέλος του αρχείου** που **ορίζει** την μεταβλητή
- **Μειονεκτήματα Εξωτερικών Μεταβλητών:**
  - **Δύσκολο debugging, δύσκολη επαναχρησιμοποίηση κώδικα, σπατάλη μνήμης, για αυτό η χρήση τους να ΠΕΡΙΟΡΙΣΤΕΙ στο ελάχιστο στο μάθημα**

Εξωτερικές Μεταβλητές (External Variables)

- Τι πάει λάθος με το ακόλουθο κώδικα;

```
int i;
```

```
void print_one_row(void)
{
    for (i = 1; i <= 10; i++)
        printf("*");
}
```

```
void print_all_rows(void)
{
    for (i = 1; i <= 10; i++) {
        print_one_row();
        printf("\n");
    }
}
```

**Αντί να
ΕΚΤΥΠΩΝΟΝΤΑΙ
όλες οι γραμμές,
ΕΚΤΥΠΩΝΕΤΑΙ
μόνο μια! ☹**

Μπλοκ Εντολών (Blocks)

- Η C, όπως και άλλες γλώσσες, παρέχει την έννοια των **ρητών μπλοκ { }** για να **περιορίσει την εμβέλεια μεταβλητών**.

- Λιγότερες συγκρούσεις ονομάτων (**name conflicts**) **ΕΚΤΥΠΩΝΕΙ:**
- Μείωση συνωστισμού δηλώσεων στην αρχή συναρτήσεων (**cluttering declarations**)

```
#include <stdio.h>
```

```
void foo(void) {
```

```
    // other statements ...
```

```
{
```

```
    int i = 5;    // Automatic storage duration, block scope
```

```
    static int j; // Static storage duration, block scope
```

```
    printf("%d %d\n", i++, j++);
```

```
}
```

```
    // printf("%d %d", i, j); - compile error: 'i' 'j' undeclared  
    (first use in this function)
```

```
}
```

```
int main() {  
    foo(); foo(); foo();  
    return 0;  
}
```

5 0

5 1

5 2

Εμβέλεια Μεταβλητών (Variable Scope)

- **Αρχή Εμβέλειας:** Όταν γίνεται **δήλωση** μιας μεταβλητής που είναι **ήδη δηλωμένη** (ορατή), η νέα δήλωση **«αποκρύπτει»** την παλιά δήλωση.
  - Στο τέλος η **παλιά δήλωση** αποκτά ξανά το νόημα της.

```
int i ; /* Declaration 1 */  
  
void f(int i) /* Declaration 2 */  
{  
    i = 1;  
}  
  
void g(void)  
{  
    int i = 2; /* Declaration 3 */  
    if (i > 0) {  
        int i; /* Declaration 4 */  
        i = 3;  
    }  
    i = 4;  
}  
  
void h(void)  
{  
    i = 5;  
}
```

Οργάνωση Προγράμματος (με 1 Αρχείο Πηγαίου Κώδικα *)

- * Αργότερα θα δούμε πως η σημαντική **αρχή της αφαιρετικότητας** μας επιβάλλει να **διασπάσουμε** ένα πρόγραμμα σε **πολλαπλά αρχεία** πηγαίου κώδικα.
- **Βασικά συστατικά ενός C προγράμματος** (σε σειρά εμφάνισης):
  - **Οδηγίες προεπεξεργασίας** μεταγλωττιστή (compiler preprocessing directives) such as `#include` and `#define`
  - Ορισμός **Νέων Τύπων** (Type definitions) - `typedef`
  - Δήλωση **Εξωτερικών Μεταβλητών** (Declarations of Ext. vars)
  - **Πρότυπα Συναρτήσεων** (function prototypes)
  - **Ορισμός Συναρτήσεων** (function definitions) - πριν την χρήση τους εναλλακτικά παίρνεται το λάθος `undefined symbol first referenced in file _print ...`
- Τύποι, μεταβλητές, κτλ., έχουν «ορατότητα» μόνο μετά τον ορισμό τους.

Οργάνωση Προγράμματος (με 1 Αρχείο Πηγαίου Κώδικα)

- **Βασικά Συστατικά Σχολίου:**
  - **Name:** Όνομα Συνάρτησης
  - **Description:** Τι ρόλο επιτελεί (Σύντομη και Εκτενέστερη Περιγραφή – Short/Long)
  - **Parameters:** Νόημα κάθε παραμέτρου (**@param**)
  - **Return Value:** Επεξήγηση της τιμής εξόδου, εάν υπάρχει (**@return**)
  - **Others:** Επεξήγηση οποιονδήποτε άλλων σημαντικών δεδομένων και χαρακτηριστικών, π.χ.,
    - περιγραφή των συνεπειών μεταβολής εξωτερικών μεταβλητών
    - αλγόριθμου, δομής δεδομένων, κτλ.

Οργάνωση Προγράμματος (με 1 Αρχείο Πηγαίου Κώδικα)

- Παράδειγμα Σχολίου για Χρήση με **Σύστημα Τεκμηρίωσης Κώδικα (Software Documentation System) Doxygen** (www.doxygen.org/)
  - Έχει μελετηθεί στα εργαστήρια.

Βασικά Συστατικά Σχολίου:

```
/**  
 * <A short one line description>  
 *  
 * <Longer description>  
 * <May span multiple lines or paragraphs as needed>  
 *  
 * @param Description of method's or function's input parameter  
 * @param ...  
 * @return Description of the return value  
 */
```

Οργάνωση Προγράμματος (με 1 Αρχείο Πηγαίου Κώδικα)


```
/**
```

```
* @file
```

```
* @author John Doe <jdoe@example.com>
```

```
* @version 1.0
```

```
*
```

```
* @section LICENSE
```

```
*
```

```
* This program is free software; you can redistribute it and/or  
* modify it under the terms of the GNU General Public License as  
* published by the Free Software Foundation; either version 2 of  
* the License, or (at your option) any later version.
```

```
*
```

```
* This program is distributed in the hope that it will be useful, but  
* WITHOUT ANY WARRANTY; without even the implied warranty of  
* MERCHANTABILITY or FITNESS FOR A PARTICULAR PURPOSE. See the GNU  
* General Public License for more details at  
* http://www.gnu.org/copyleft/gpl.html
```

```
*
```

```
* @section DESCRIPTION
```

```
*
```

```
* The time module represents a moment of time.
```

```
*/
```

Παράδειγμα Σχολίων για
την Αρχή του Αρχείου

Οργάνωση Προγράμματος (με 1 Αρχείο Πηγαίου Κώδικα)

- **Σκελετός Προγράμματος (Skeleton Program):** Ένα υψηλού επιπέδου πρόγραμμα το οποίο περιέχει **κενό κώδικα (dummy code)**.

- Χρησιμοποιείται για να δημιουργηθεί η **βασική δομή ενός προγράμματος** και είναι **βασικό εργαλείο** για να **διαμεριστεί η ανάπτυξη ενός λογισμικού σε μια ομάδα προγραμματιστών**.
- Περισσότερα μετά το **midterm** όταν θα μιλήσουμε για **SVN** και αρχές ανάπτυξης **μεγάλων προγραμμάτων**

```
/*  
 * main: Calls read_cards, analyze_hand, and print_result *  
 * repeatedly. *  
 */
```

```
int main(void)  
{  
    for (;;) {  
        read_cards();  
        analyze_hand();  
        print_result();  
    }  
}
```

```
/*  
 * read_cards: Reads the cards into external variables; *  
 * checks for bad cards and duplicate cards. *  
 */  
void read_cards(void)  
{  
    ...  
}
```

Περιεχόμενο Διάλεξης

- **Οργάνωση Προγράμματος (Κεφ. 10)**
  - Τοπικές Μεταβλητές (αυτόματες, static), Εξωτερικές Μεταβλητές (block/file scope), Μπλοκ { }, Εμβέλεια Μεταβλητών
  - Οργάνωση Προγράμματος σε ένα αρχείο κώδικα.
- **Ανατομία Προγράμματος**
  - Εισαγωγή: Διεργασίες, Μνήμη & Διευθύνσεις
  - Ανατομία Προγράμματος
    - Στην Δευτερεύουσα Μνήμη (Disk)
    - Στην Κύρια Μνήμη (RAM)
- **(Προκαταρτική) Είσοδος/Εξοδος από Αρχεία**
  - Συναρτήσεις Βιβλιοθήκης fopen, fread, fwrite, παράδειγμα με ψευδοτυχαίους αριθμούς

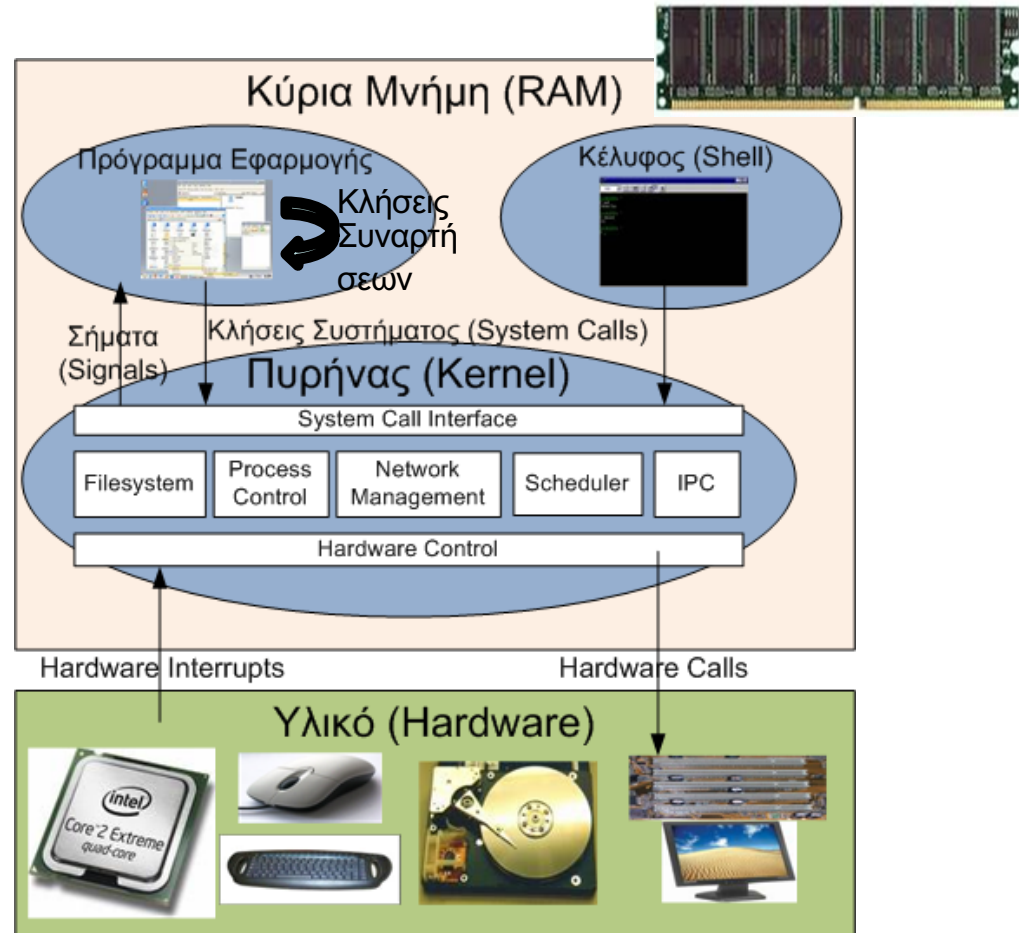
Ανατομία Συστήματος

- **Αριστερά:** Οι διεργασίες ενός συστήματος Windows. **Δεξιά:** Διεργασίες και Πυρήνας

Windows Task Manager

Image Name	PID	User	CPU	CPU Time	Mem Usage	Mem Delta	Threads	USER	I/O
image.exe	5163	00	0.00:01	4,650 K	0 K	2	19		
cmd.exe	5792	00	0.00:00	252 K	0 K	1	1		
POWERPNT.EXE	5636	00	0.01:59	11,732 K	0 K	9	164		
explore.exe	5264	00	0.00:27	46,940 K	0 K	19	432		
cmd.exe	4740	00	0.00:00	4,512 K	0 K	2	45		
explore.exe	4312	00	0.00:19	57,080 K	0 K	23	245		
msadmin.exe	4104	00	0.00:06	23,760 K	0 K	9	212		
taskmgr.exe	3408	01	0.00:01	4,840 K	0 K	3	123		
cmd.exe	3392	00	0.00:00	3,440 K	0 K	1	40		
explore.exe	3124	02	0:25:48	26,104 K	0 K	19	680		
cmd.exe	3116	00	0.00:03	4,464 K	0 K	1	16		
svchost.exe	2832	00	0.00:00	1,108 K	0 K	2	10		
bash.exe	2616	00	0.00:02	2,272 K	0 K	3	1		
tmpnetwk.exe	2060	00	0.00:01	1,196 K	0 K	14	0		
svchost.exe	1940	00	0.06:35	11,472 K	0 K	22	26		
svchost.exe	1804	00	0.00:27	2,872 K	0 K	10	2		
wmpnetwk.exe	1816	00	0.00:00	920 K	0 K	6	15		
avgemc.exe	1812	00	0.00:00	1,164 K	0 K	8	18		
spoolsv.exe	1676	00	0.00:02	3,028 K	0 K	14	7		
pdfldr.exe	1544	00	0.00:11	4,932 K	0 K	5	20		
svchost.exe	1508	00	0.00:00	5,120 K	0 K	18	0		
svchost.exe	1500	00	0.00:00	288 K	0 K	8	1		
svchost.exe	1392	00	0.00:01	1,332 K	0 K	6	0		
svchost.exe	1300	00	0:01:58	16,148 K	0 K	69	37		
netinfo.exe	1288	00	0.00:00	1,680 K	0 K	4	3		
HKWInd.exe	1244	00	0.00:00	864 K	0 K	3	17		
svchost.exe	1140	00	0.00:11	1,816 K	0 K	11	0		
svchost.exe	1064	00	0.00:00	1,404 K	0 K	5	1		
at2envx.exe	1052	00	0.00:03	716 K	0 K	4	6		
cmd.exe	992	00	0.00:01	4,252 K	0 K	1	21		
svchost.exe	892	00	0.00:41	1,120 K	0 K	18	2		
services.exe	880	00	0:01:12	3,780 K	0 K	17	2		
svchost.exe	844	00	0.00:00	64 K	0 K	1	4		
windlogn.exe	828	00	0.00:13	5,448 K	0 K	20	14		
type32.exe	808	00	0.00:22	708 K	0 K	4	23		
csrss.exe	788	00	0:04:37	4,292 K	0 K	13	0		
TextPad.exe	794	00	0.00:03	6,096 K	0 K	4	180		
MSCServ.exe	776	00	0.00:03	1,820 K	0 K	3	10		
smss.exe	712	00	0.00:00	124 K	0 K	3	0		
atlpactx.exe	628	00	0.00:11	512 K	0 K	2	54		
sdmon.exe	608	00	0.00:26	4,904 K	0 K	4	204		
ctfmsh.exe	280	00	0.00:01	952 K	0 K	1	12		
System	4	00	0:04:20	40 K	0 K	59	0		
System Idle Process	0	SYST...	34:52:33	16 K	0 K	1	0		

Ανατομία Συστήματος

- Γνωρίζουμε ότι ένα πρόγραμμα υπό εκτέλεση ονομάζεται **διεργασία (process)**
- Σε ένα Λειτουργικό Σύστημα εκτελούνται «**ψευδό-παράλληλα**» πολλές διεργασίες κάτω από τον **συντονισμό** της διεργασίας **πυρήνα (kernel)**
  - Σε συστήματα **πολλαπλών επεξεργαστών** (ή επεξεργαστές με **πολλαπλά νήματα ελέγχου**) εκτελούνται πραγματικά παράλληλα!
- Οι **διεργασίες** αυτές έχουν κάποιο **χώρο (μνήμη)** στον οποίο **τοποθετούν δεδομένα** (μεταβλητές, κτλ.)

Μνήμη & Διευθύνσεις

- Την μνήμη μπορούμε να την φανταστούμε ως ένα μεγάλο **πίνακα από bytes (8 bits)**, π.χ.,
  - 2 gigabytes = 2 147 483 648 Bytes
  - 4 gigabytes = 4 294 967 296 Bytes (max για 32-bit συστήματα)
- Τα bytes αυτά παραχωρούνται στις **διεργασίες** από τον **πυρήνα**.

- Κάθε **byte** έχει μια μοναδική **διεύθυνση (address)**
- *Οι διευθύνσεις της κάθε διεργασίας (προγράμματος) είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους.*
  - *Δηλαδή, κάθε διεργασία έχει διευθύνσεις μνήμης που εκτείνονται από το 0 μέχρι το $n-1$.*
  - *Λόγω της **νοητής μνήμης (virtual memory)**, ο πίνακας αυτός μπορεί να είναι όσο μεγάλη είναι η δευτερεύουσα σας μνήμη!*

Μνήμη & Διευθύνσεις

- Μια διεργασία λοιπόν **αναπαριστάται** από ένα **πίνακα bytes**, ο οποίος αποθηκεύει ότι έχει σχέση με την διεργασία (**process memory space**) π.χ.,
  - **Κώδικα** (οι εντολές του προγράμματος)
  - **Δεδομένα** (π.χ., σταθερές, κτλ.)
  - **Στοίβα** (π.χ., τιμές μεταβλητών συναρτησ..)
  - **Σωρός** (επιτρέπει την δυναμική προσθήκη επιπλέον μνήμης στο πρόγραμμα – Διάλεξη 9)
- Κάθε θέση του πίνακα έχει μια διεύθυνση.

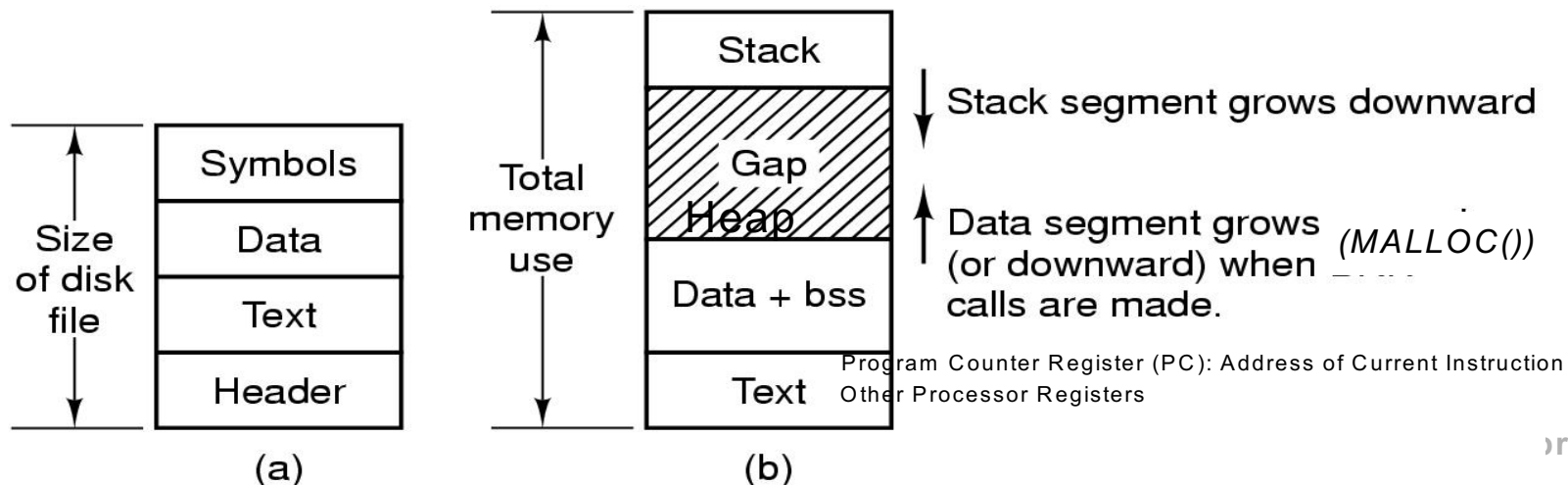
Address	Contents
0	01010011
1	01110101
2	01110011
3	01100001
4	01101110
	:
$n-1$	01000011

Δεδομένα
Διεργασίας

Ανατομία Προγράμματος

- Προτού δούμε περισσότερα για την **οργάνωση προγράμματος** ας δούμε λίγο πως **αναπαρίσταται** ένα πρόγραμμα στη μνήμη (**διεργασία ή process**).
- Αρχικά το **εκτελέσιμο αρχείο** (στην δευτερεύουσα μνήμη) έχει μια συγκεκριμένη δομή (**αριστερό σχήμα**) όπως αυτή διαμορφώνεται μετά την **μεταγλώττιση**.
- Όταν φορτωθεί στην **κύρια μνήμη** το πρόγραμμα τότε έχει την δομή που φαίνεται στα δεξιά.

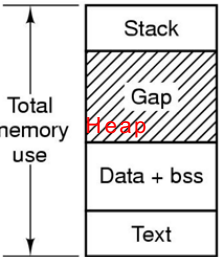
Ανατομία Προγράμματος (στη Δευτερεύουσα Μνήμη)

- Ανάλυση δομής εκτελέσιμων αρχείων (από την δευτερεύουσα μνήμη) με την εντολή `size` (bytes).

```
$ size /bin/bash /bin/tcsh /bin/sort /bin/ls ~/.profile
  text  data  bss      dec    hex  filename
600070 22872 17044 639986 9c3f2 /bin/bash
299571 14896 196864 511331 7cd63 /bin/tcsh
 38946   888   3940  43774  aafe  /bin/sort
 65254  1108   872  67234  106a2 /bin/ls
size: /home/faculty/dzeina/.profile: File format not recognized
```

- Η τέταρτη και πέμπτη στήλη είναι το σύνολο των πρώτων τριών στηλών σε δεκαδική και δεκαεξαδική μορφή.
- Η εντολή δεν εκτελείται πάνω σε αρχεία δεδομένων

Ανατομία Προγράμματος (στη Κύρια Μνήμη)

- Text**: Οι εντολές μηχανής τις οποίες θα εκτελέσει το CPU. Συνήθως αυτή η περιοχή (read-only) μπορεί να μοιραστεί μεταξύ διεργασιών.
- (Initialized) Data Segment**: Περιέχει τιμές οι οποίες έχουν ανατεθεί ρητά στον πηγαίο κώδικα π.χ. **int max = 99;** Σταθερές και αρχικοποιημένα static οπουδήποτε, π.χ., **static int max = 99;**
- (Uninitialized) Data Segment (BSS - Block-Started-By-Symbol)**: Περιέχει καθολικά δηλωμένες μεταβλητές (εκτός των συναρτήσεων) π.χ. **long sum[1000];** και **static μη-αρχικοποιημένες μεταβλητές**. Οι τιμές σε αυτή την περιοχή αρχικοποιούνται από τον πυρήνα σε 0 κατά την διάρκεια της εκτέλεσης. Οι μεταβλητές μέσα στις συναρτήσεις δεν δεσμεύονται εδώ αλλά στην στοίβα του προγράμματος κατά την κλήση της κάθε συνάρτησης.
- Stack (Στοίβα Προγράμματος)**: Κάθε κλήση συνάρτησης σε ένα πρόγραμμα φυλάσσει όλες τις πληροφορίες (μεταβλητές, διεύθυνση επιστροφής κτλ.) στη στοίβα του προγράμματος. Οι μεταβλητές δεσμεύονται αυτόματα (automatic variables). Το μέγεθος της στοίβας έχει άμεση σχέση με το βάθος της υποστηριζόμενης αναδρομής!
- Heap (Σωρός Προγράμματος)**: Οτιδήποτε δεσμεύει δυναμικά μνήμη (π.χ., με τις εντολές malloc(), calloc(), realloc() που θα δούμε στη διάλεξη 9 φυλάγεται εδώ). Δεδομένα στην σωρό μπορεί να προσπελαστούν μέσω της διεύθυνσης τους.

Ανατομία Προγράμματος (στη Κύρια Μνήμη)


```
#include <stdio.h>
```

```
/* variable in initialized data */
int glob = 6;
```

```
/* variable in initialized data */
char buf[] = "a write to stdout\n";
```

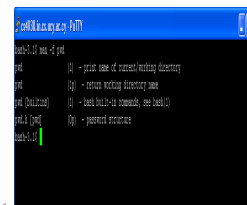
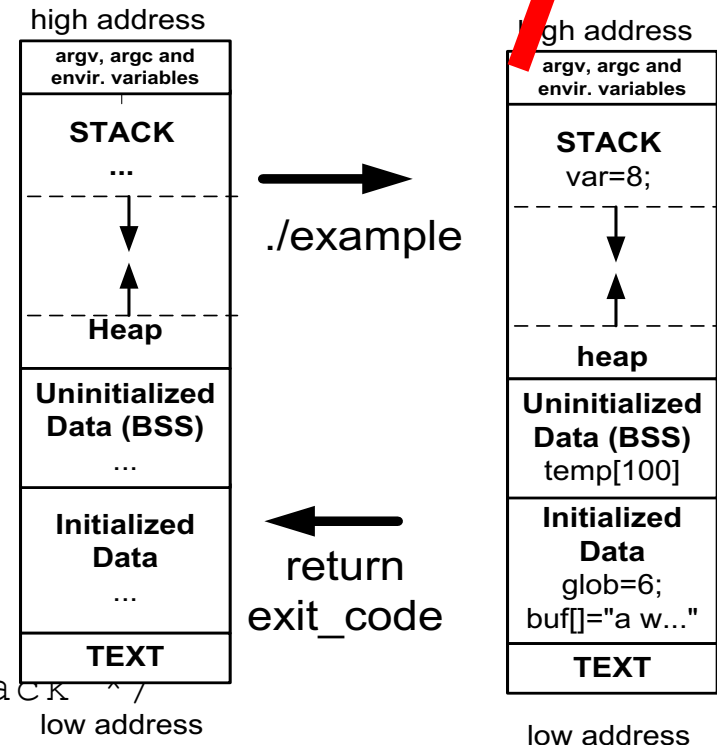
```
/* variable in uninitialized data*/
char temp[100];
```

```
int main(void) {
    /* automatic variable in the stack */
    int var = 88;
    printf("%s", buf);
    return 0;
}
```

Command-line args

ΚΕΛΥΦΟΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Ανατομία Προγράμματος (Όρια Προγραμμάτων)

Παρουσίαση Ορίων: **ulimit -a**

```
Terminal — ssh — 77x24
1)dzeina@b103ws1> ulimit -a
core file size          (blocks, -c) 0
data seg size          (kbytes, -d) unlimited
scheduling priority    (-e) 0
file size              (blocks, -f) unlimited
pending signals        (-i) 29944
max locked memory      (kbytes, -l) 64
max memory size        (kbytes, -m) unlimited
open files             (-n) 1024
pipe size              (512 bytes, -p) 8
POSIX message queues   (bytes, -q) 819200
real-time priority     (-r) 0
stack size             (kbytes, -s) 10240
cpu time               (seconds, -t) unlimited
max user processes     (-u) 1024
virtual memory         (kbytes, -v) unlimited
file locks             (-x) unlimited
```

Ανάθεση Heap 10MB: **ulimit -m 102400**

Ανάθεση Stack 10MB: **ulimit -s 102400**

(works on laboratory machines!)

Reset to default: Επανεκκίνηση Τερματικού

Περιεχόμενο Διάλεξης

- **Οργάνωση Προγράμματος (Κεφ. 10)**
  - Τοπικές Μεταβλητές (αυτόματες, static), Εξωτερικές Μεταβλητές (block/file scope), Μπλοκ { }, Εμβέλεια Μεταβλητών
  - Οργάνωση Προγράμματος σε ένα αρχείο κώδικα.
- **Ανατομία Προγράμματος**
  - Εισαγωγή: Διεργασίες, Μνήμη & Διευθύνσεις
  - Ανατομία Προγράμματος
    - Στην Δευτερεύουσα Μνήμη (Disk)
    - Στην Κύρια Μνήμη (RAM)
- **(Προκαταρτική) Είσοδος/Εξοδος από Αρχεία**
  - Συναρτήσεις Βιβλιοθήκης fopen, fread, fwrite, παράδειγμα με ψευδοτυχαίους αριθμούς

Είσοδος/Εξοδος από Αρχεία

Εισαγωγική Επισήμανση

- Για επεξεργασία αρχεία θα χρειαστούμε **δείκτες (*)** τους οποίους θα δούμε στις **ερχόμενες 2 διαλέξεις**.
- Για να μπορέσετε **μέχρι τότε** να δουλεύετε με αρχεία, στα πλαίσια της **AS1**, θα σας **υποδειχτεί** τώρα ο **βασικός τρόπος** και η **αναλυτική επεξήγηση** θα γίνει **αργότερα** στην **Διάλεξη 9**
  - Όπου θα δούμε το File I/O σε βάθος.

Είσοδος/Εξοδος από Αρχεία (Άνοιγμα/Κλείσιμο)

Άνοιγμα/Κλείσιμο Αρχείου fopen (<stdio.h>)

FILE * fopen(char *filename, char *mode);

- Η παράμετρος *filename* υποδεικνύει το όνομα του αρχείου που επιθυμούμε να ανοίξουμε
- Το Mode υποδεικνύει το είδος της πράξης (π.χ. Read, write, read-write, etc)

FILE *fp = NULL;

fp = fopen("myfile.txt", "r");

**...
fclose(fp);**

Τύπος Ανοίγματος
(εδώ READ)

Όνομα Αρχείου

Οντότητα Διαχείρισης Αρχείου. (file pointer)

Είσοδος/Εξοδος από Αρχεία (Τρόπος Προσπέλασης)

Η παράμετρος `mode` υποδεικνύει τον τρόπο με τον οποίο θέλουμε να προσπελάσουμε το αρχείο

Mode	Σημασία
<code>r</code>	Μόνο Ανάγνωση . Αν το αρχείο δεν υπάρχει, επιστρέφεται NULL
<code>w</code>	Μόνο Εγγραφή . Αν το αρχείο δεν υπάρχει δημιουργείται, αν υπάρχει τα περιεχόμενά του καταστρέφονται.
<code>a</code>	Προσθήκη . Αν το αρχείο δεν υπάρχει, δημιουργείται.
<code>r+</code>	Ανάγνωση και εγγραφή . Αν το αρχείο δεν υπάρχει, επιστρέφεται NULL.
<code>w+</code>	Ανάγνωση και εγγραφή . Αν το αρχείο δεν υπάρχει δημιουργείται, αν υπάρχει τα περιεχόμενά του καταστρέφονται.
<code>a+</code>	Προσθήκη και ανάγνωση . Αν το αρχείο δεν υπάρχει, δημιουργείται.

Είσοδος/Εξοδος από Αρχεία

(Ανάγνωση / Εγγραφή Τιμών)

```
#include <stdio.h> // fopen, fscanf, fprintf, fclose, printf
#include <stdlib.h> // EXIT_FAILURE
char filename[]="test.txt";

int main()
{
    FILE *fp = NULL;
    int a;

    if ((fp = fopen(filename, "r")) == NULL) {
        printf("Error: Unable to open %s\n", filename);
        exit(EXIT_FAILURE);
    }

    // Read an integer from the file
    fscanf(fp, "%d", &a);
    printf("%d",a); // ή fprintf(fp, "Duplicate:%d", a); Με "w" | "a" mode

    // Close the file
    fclose(fp);

    return 0;
}
```

Για χρήση άλλων τύπων χρησιμοποιούνται αντίστοιχα ορίσματα με την **printf()**

Είσοδος/Εξοδος από Αρχεία (Ανάγνωση / Εγγραφή Τιμών)

**Τι μπορεί να κάνει το
ακόλουθο πρόγραμμα;**

```
#include <stdio.h> // fopen, fscanf, fprintf, fclose, printf
#include <stdlib.h> // EXIT_FAILURE
#include <time.h> // time
char filename[]="test.txt";

int main()
{
    FILE *fp = NULL;
    int i;
    srand(time(NULL));

    if ((fp = fopen(filename, "w")) == NULL) {
        printf("Error: Unable to open %s\n", filename);
        exit(EXIT_FAILURE);
    }

    for (i=0;i<10;i++) {
        fprintf(fp, "%d\n", rand() % 1000 + 1);
    }

    // Close the file
    fclose(fp);
    return 0;
}
```

**Γιατί χρειάζεται μια
συνάρτηση όπως την
srand();**

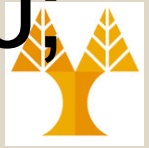
Χαρακτήρας Τερματισμού Γραμμής

End of Line (EOL)

- *To newline character είναι διαφορετικό σε διαφορετικά Λειτουργικά Συστήματα!*
  - **LF (\n)**: Multics, Unix and Unix-like systems (Linux, OS X, FreeBSD, AIX, Xenix, etc.), BeOS, Amiga, RISC OS, and other
  - **CR+LF (\r\n)**: **Microsoft Windows**, DOS (MS-DOS, PC DOS, etc.), DEC TOPS-10, RT-11, CP/M, MP/M, Atari TOS, OS/2, Symbian OS, PalmOS, Amstrad CPC, and most other early non-Unix and non-IBM Oses
  - **CR (\r)**: Commodore 8-bit machines, Acorn BBC, ZX Spectrum, TRS-80, Apple II family, Oberon, **Mac OS up to version 9**, MIT Lisp Machine and OS-9
  - 0x9B ([Atari 8-bit machines](#)), LF+CR ([RISC OS](#) spooled text)
- *dos2unix and unix2dos - DOS/MAC to UNIX text file format converter commands.*

Χαρακτήρας Τερματισμού Αρχείου; End of File (EOF)

- Δεν χρησιμοποιείται σε αρχεία αυτός ο χαρακτήρας!
- Το `EOF == -1` και υποδηλώνει απλά ότι το αρχείο που διαβάζουμε δεν έχει άλλο χαρακτήρα, έτσι η βιβλιοθήκη `stdio.h` του `glibc` επιστρέφει `-1`

```
while (fscanf(in, "%c", &symbol) != EOF) { ...}
```

- Στον πίνακα `ASCII` υπάρχει ο χαρακτήρας `25 EM` (end of medium) ο οποίος χρησιμοποιήθηκε σε αρχεία τύπου `Windows` στο παρελθόν, αλλά πλέον δεν υπάρχει.
- Αργότερα θα μάθουμε πως με το `hexdump -C file.any` θα μπορούμε να βλέπουμε την `byte` ακολουθία οποιουδήποτε αρχείου και εκεί θα φανεί ακριβώς τι περιέχεται στο κάθε αρχείο (Άσκηση 4)